

شەھىر ئابدۇللاھ ئەززانىڭ ۋەسىيىتى

(اللہ ئۇ كىشىگە رەھمەت قىلسۇن)

اللہ تائالا نىڭ رەھمىتىگە مۇھتاج بولغۇچى ئابدۇللاھ ئىبنى يۈسۈپ ئەززانىڭ ۋەسىيىتى
ھىجرىيە 1406 - يىلى شەئباننىڭ 12 - كۈنى، مىلادىيە 1986 - يىلى ئاپرىلنىڭ 20 - كۈنى
دۈشەنبە كەسەر ۋاقتى، باتۇر قوماندان شەيخ جالالىددىن ھەققانىيىڭ ئۆيىدە تۆۋەندىكى
سۆزلەرنى يېزىۋاتىمەن.

تۈركىستان ئىسلام پارتىيىسى ئىسلام ئاۋازى نەشرىياتى

شەھىدە ئابدۇللاھ ئەرزىمىنىڭ

ۋەسىيىتى

(اللە ئۇ كىشىگە رەھمەت قىلسۇن!)

اللە تائالانىڭ رەھمىتىگە موھتاج بولغۇچى ئابدۇللاھ ئىبنى يۈسۈپ
ئەرزىمىنىڭ ۋەسىيىتى.

ھىجرىيە 1406- يىلى شەئباننىڭ 12- كۈنى ، مىلادىيە 1986- يىلى
ئاپرېلنىڭ 20- كۈنى دۈشەنبە ئەسىر ۋاقتى. باتۇر قوماندان شەيخ
جالالىددىن ھەققانىيىنىڭ ئۆيىدە تۆۋەندىكى سۆزلەرنى يېزىۋاتىمەن.

تەرجىمە قىلغۇچى: ھارىس (رەھىمەھۇللاھ)

تۈركىستان ئىسلام پارتىيىسى ئىسلام ئاۋازى نەشرىياتى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين.

ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەن:

اللھ تائالانىڭ رازىلىقى ۋە بارچە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ مەنپەئەتلىنىشى ئۈچۈن، قوللىنىدىكى بۇ كىتاب جامائىتىمىزدىكى قېرىنداشلار تەرىپىدىن تەرجىمە قىلىندى. ئۇشبۇ تەرجىمىنى ئەلۋەتتە كەمچىلىكتىن خالىي دېگىلى بولمايدۇ. ئەمما اللھ نىڭ كىتابىغا، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ سۈننىتىگە ۋە ساھابىلەرنىڭ چۈشەنچىسىگە قارشى كەلگەن ھەرقانداق نەرسىدىن بىز ئادا - جۇدامىز.

توغرا قىلغان بولساق اللھ تائالانىڭ پەزىلى - رەھمىتىدىن، خاتا قىلغان بولساق ئۆزىمىزدىن. شۇڭا ئوقۇرمەن قېرىنداشلىرىمىزنىڭ خاتا كەتكەن يەرلىرىنى تۈزىتىپ بېرىشىنى ۋە سەھىمىي نەسىھەت قىلىشىنى تۆۋەنچىلىك بىلەن سورايمىز!

ئاخىرىدا، بۇ كىتابنى تارقىتىشقا ياردەملەشكەن، كۈچ چىقارغان ۋە باشقىلارغا تەۋسىيە قىلغان قېرىنداشلىرىمىزغا اللھ تائالانىڭ ياردىمى، مەغپىرىتى ۋە نېھسانىنى تىلەيمىز، شۇنداقلا بۇ كىتابنى نەشرىدىن چىقىرىش جەريانىدا تەرجىمە - تەھرىر ۋە بېسىپ تارقىتىلىشىغا خالىس ياردەم قىلىپ كۈچ چىقارغان بارلىق قېرىنداشلىرىمىزنى سالىھ دۇئالىرىڭلاردا ئۇنتۇپ قالماستىڭلارنى تۆۋەنچىلىك بىلەن سورايمىز!

اللھ تائالا بۇ كىچىككىنە ئەمىلىمىزنى ئۆزى قوبۇل قىلسۇن ۋە مۇسۇلمانلار ئۈچۈن مەنپەئەتلىك قىلىپ بەرسۇن، ئامىن!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شۈبھىسىزكى ، بارلىق ھەمدۇ - سانالار اللہ قا خاستۇر! ئۇ زاتىن ياردەم ۋە مەغپىرەت تىلەيمىز ، نەپسىمىزنىڭ شەرىدىن ۋە ئەمەللىرىمىزنىڭ يامانلىقىدىن اللہ قا سېغىنىپ پاناھ تىلەيمىز. اللہ ھىدايەت قىلغان كىشىنى ھېچكىم ئازدۇرالمىدۇ ۋە اللہ ئازدۇرغان كىشىنى ھېچكىم ھىدايەت قىلالمايدۇ. گۇۋاھلىق بېرىمەنكى ، بىر اللہ تىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر ، ئۇ يەككە - يېگانىدۇر ، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر. يەنە گۇۋاھلىق بېرىمەنكى ، مۇھەممەد ﷺ اللہ نىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسىدۇر.

ئى اللہ! سەن ئاسانلاشتۇرغاندىن باشقا ئاسانلىق يوق ، سەن خالىغان ۋاقىتتا غەم - قايغۇنى ئاسان قىلغۇچىسەن.

جىھادقا ئاشىق بولۇش ھاياتىمغا ، ۋۇجۇدۇمغا ، ھېس - تۇيغۇلىرىمغا ۋە قەلبىمگە ئورناپ كەتكەن. ئۆزۈمنىڭ ۋە بارلىق مۇسۇلمانلارنىڭ اللہ يولىدا ئۇرۇش قىلىشقا سەل قاراۋاتقانلىقىنى كۆرگىنىمدە ، تاكى دەۋىر قىيامەتكىچە جىھادنىڭ ئىسلامدا ئۈزۈلۈپ قالماي داۋام قىلىدىغانلىقىنى بايان قىلغان سۈرە تەۋبە قەلبىمدە ئېغىر قورقۇنچ پەيدا قىلىدۇ.

ئۆزىدىن بۇرۇنقى تەخمىنەن 120 ياكى 140 ئايەتنى مەنسۇخ (ئەمەلدىن قالدۇرغان) قىلغان قىلىچ ئايىتى اللہ يولىدا ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇغان ئايەتلەر بىلەن ئويناشماقچى بولغان ياكى ئۇ ئايەتنى بۇرمىلاشقا جۈرئەت قىلىۋاتقان كىشىلەرگە كەسكىن رەددىيە ۋە ئويۇنچۇق جاۋابتۇر. بۇ قىلىچ ئايىتى بولسا:

﴿وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ

الْمُتَّقِينَ ﴿۱﴾ «مۇشرىكلار سىلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك ، سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار. بىلىڭلاركى ، اللە تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى اللە نىڭ ئەمرىنى بەجا كەلتۈرۈش ، مەنئى قىلغان ئىشلىرىدىن چەكلىنىش بىلەن اللە تىن قورققۇچىلارغا اللە نىڭ ياردەم بېرىدىغانلىقىغا ئىشەنچىدە بولۇڭلار)». ①

﴿فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَخْصِرُوهُمْ وَأَقْعِدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ «(ئۇرۇش قىلىش) ھارام قىلىنغان ئايلار ئۆتۈپ كەتكەندە مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار ، ئەسىرگە ئېلىڭلار ، قورشىڭلار ، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار. ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا ، ناماز ئوقۇسا ، زاكات بەرسە ، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار. شۈبھىسىزكى ، اللە (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر ، رەھىم قىلغۇچىدۇر». ②

اللە يولىدىكى جىھادتىن ئۆلتۈرۈۋالغۇچىلارنىڭ ئۆزىنى ئاقلىشى ۋە ئۆز - ئۆزىنى ئالداپ ، اللە يولىدا ئۇرۇش قىلىشتىن ئۆلتۈرۈۋېلىشقا رازى بولۇشقا سەۋەب بولىدىغان باھانىلەرنى كۆرسىتىشى — اللە نىڭ دىنى بىلەن ئويناشقانلىق ياكى اللە نىڭ دىنىنى مەسخىرە قىلغانلىقتۇر. بىز قۇرئان كەرىمدىكى ئايەتكە ئاساسەن بۇنداق كىشىلەردىن يۈز ئۆرۈشكە بۇيرۇلدۇق.

① سۈرە تەۋبە 36- ئايەتنىڭ بىر قىسمى .

② سۈرە تەۋبە 5- ئايەت .

﴿وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَهَوًّا وَعَرَّتَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا﴾ «دېننى ئويۇن

- كۈلكە قىلىۋالغان ، دۇنيا تىرىكچىلىكىگە ئالداغانلارنى تەرك ئەت .»^①

جىھادقا تەييارلىق قىلماستىن پەقەت قۇرۇق ئارزۇ - ئارمانلار بىلەن
خام - خىيال قىلىش — يۇقىرى پەللىگە ئېلىپ چىقالمايدىغان ، ئەكسىچە
ئۇنىڭدىن توسىدىغان ئەرزىمەس روھىي ھالەتتۇر .

قاچانكى تويىمىسا نەپىس ئەگەردە ،

بەدەنلەر چارچايدۇ ئۇشبۇ غەرەزدە .

مەسجىدىلەھەرەمگە خىزمەت قىلىش ۋە ئۇنى گۈللەندۈرۈشنى اللە
يولىدا جىھاد قىلىشقا تەڭلەشتۈرۈش مۇمكىن ئەمەس ئەلۋەتتە . بۇ
توغرىسىدا سەھىھ مۇسلىمدا مۇنداق كەلگەن :

ئوئمان ئىبنى بەشىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : مەن
رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يېنىدا ئىدىم ، بىر كىشى :

— ئىسلام دىنىغا كىرگەندىن كېيىن ، ھاجىلارنى سۇ بىلەن
تەمىنلەشتىن باشقا ئىش قىلمىساممۇ بولۇۋېرىدۇ ، — دېدى ، يەنە بىر كىشى :
— ئىسلام دىنىغا كىرگەندىن كېيىن ، بەيتۇلھەرەمنى ئاۋات قىلىشتىن
باشقا ئىش قىلمىساممۇ بولۇۋېرىدۇ ، — دېدى ، ئۈچىنچى كىشى :

— سىلەر دېگەن ئىشلارنىڭ ھەممىسىدىن جىھاد قىلىش ئەۋزەل ، —
دېدى .

بۇلارنىڭ ئىختىلاپى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە يەتكەندە اللە تائالا مۇنۇ
ئايەتنى نازىل قىلدى :

① سۇرە ئىنئام 70- ئايەتنىڭ بىر قىسمى .

﴿أَجْعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
 الظَّالِمِينَ﴾ * الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
 أَكْظَمَ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ * يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ
 وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُقِيمٌ * خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ
 ﴿﴾ «سەلەر ھاجىلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەشنى ، مەسجىدى ھەرەمنى ئاۋات
 قىلىشنى اللە قا ، ئاخىرەت كۈنىگە ئىمان ئېيتقان ۋە اللە نىڭ يولىدا جىھاد
 قىلغانلارنىڭ (ئىمانغا) ئوخشاش ھېسابلامسىلەر ؟ اللە نىڭ نەزىرىدە ئۇلار
 ئوخشاش ئەمەس. اللە زالىم قەۋمنى ھىدايەت قىلمايدۇ[19]. ئىمان
 ئېيتقانلارنىڭ ، ھىجرەت قىلغانلارنىڭ ۋە ماللىرى ھەم جانلىرى بىلەن اللە
 نىڭ يولىدا جىھاد قىلغانلارنىڭ دەرىجىسى اللە نىڭ دەرگاھىدا ئەڭ
 كاتتىدۇر ؛ ئەنە شۇلار (ساۋاب تېپىش بىلەن) مەقسىتىگە
 ئېرىشكۈچىلەردۇر[20]. پەرۋەردىگارى ئۇلارغا ئۆزىنىڭ رەھىمىتى ، رازىلىقى
 ۋە جەننەتلىرى بىلەن خۇش خەۋەر بېرىدۇ ، ئۇلار جەننەتلەردە مەڭگۈلۈك
 نېمەتكە ئېرىشىدۇ[21]. ئۇلار جەننەتلەردە مەڭگۈ قالىدۇ. شۈبھىسىزكى ،
 اللە نىڭ دەرگاھىدا (ئۇلارغا) كاتتا ساۋاب بار[22]».^①

مانا بۇ ئايەتلەر اللە يولىدا جىھاد قىلىشنىڭ مەسجىدىلەرەمنى
 گۈللەندۈرۈشتىنمۇ ئەۋزەل ئەمەل ئىكەنلىكى ھەققىدە نازىل بولغاندۇر.

① سۇرە تەۋبە 19- ئايەتتىن 22- ئايەتكىچە.

خۇسۇسەن ، بۇ ئايەتنىڭ نازىل بولۇش سەۋەبى ساھابىلەرنىڭ مۇشۇ مەسىلە ھەققىدە ئىختىلاپلىشىشىدۇر. بۇ ئايەتنىڭ نازىل بولۇش سەۋەبىنى خالىغانچە خاسلاشتۇرۇش ۋە باشقىچە مەنە بېرىش دۇرۇس ئەمەس چۈنكى ئۇنىڭ مەنىسى ئايەتتە كەسكىن ۋە ئېنىق كەلگەن.

اللە تائالا ئابدۇللاھ ئىبنى مۇبارەككە رەھمەت قىلسۇن! ئۇ فۇزەيل ئىبنى ئىيازغا مۇنداق دەپ خەت يازغان:

كۆرگىنىڭدە بىزنى ئەگەر ئەي ئابدۇي ئىككى ھەرەم ،

بىلىسەڭ ئۆزۈڭ ئىبادەتتە ئويناپ يۈرگەن سەبىي شۇ دەم.

كىملىرىنىڭدۇ چاقىلىرى كۆز ياش بىلەن يۇيۇلغاندۇ ،

يۇيۇلماقتا بوغۇز مەيدە جىھاد ئىچرە قانلاردا ھەم.

مۇھەددىس ئىبنى مۇبارەكنىڭ فۇزەيلگە قىلغان بۇ سۆزلىرىگە

قارىمامسىز؟! ئۇ كىشى ئىپپەتلەر تاجاۋۇزغا ئۇچراۋاتقان ، قانلار

تۆكۈلۈۋاتقان ، ئار - نومۇسلار دەپسەندە قىلىنىۋاتقان ۋە اللە نىڭ دىنى ئاياغ

- ئاستى قىلىنىۋاتقان پەيتتە ، مەسجىدىلھەرەمگە قوشنا بولۇپ ، ئۇ يەردە

ئىبادەت قىلىشنى اللە نىڭ دىنى بىلەن ئويناشقانلىق دەپ قارىدى.

شۇنداق ، زېمىندا مۇسۇلمانلار بوغۇزلىنىۋاتقان بۈگۈنكىدەك بىر

پەيتتە پەقەت «إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ» دەپ ئىستىرجا ئېيتىپ قويۇشمىز ،

قۇتقۇزۇشقا ھەرىكەت قىلماستىن ئەپسۇسلىنىپ يىراقتىن قوللىمىزنى

كۆتۈرۈپ قويۇشمىز بولسا اللە نىڭ دىنى بىلەن ئويناشقانلىق ۋە ئۆزىنى

ئالداپ يالغان ھەمدە سوغۇق كۆيۈنۈش ئارقىلىق كۈلكىلىك ئىش

قىلغانلىقتۇر.

مۇسلىمەلەر ئىپپەتلىرى تاجاۋۇزدا بولسا پاىخان ،

كۆرۈپ قەلب تىترىمىسە ئاگاھ بول چىن ئەمەس ئىمان.

مەن «مۇسۇلمانلار زېمىنىنى قوغداش ئەڭ مۇھىم پەرز ئەيىدۇر» ناملىق كىتابىمدا يازغىنىمىدەك ، «ئەگەر دۈشمەن دىنىمىز ۋە دۇنيالىقىمىزغا تاجاۋۇز قىلىش ئۈچۈن كەلسە ، ئىماندىن كېيىن قالسىلا دۈشمەننى چېكىندۈرۈشتىنمۇ ۋاجىباراق ئىش يوق .» . شەيخۇلئىسلام ئىبنى تەيمىيە مانا شۇنداق قارايدۇ . مەن بۈگۈنكى كۈندە اللە يولىدىكى جەڭنى تەرك ئەتكۈچى بىلەن ناماز ، روزا ۋە زىكاتىنى تەرك ئەتكۈچىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ھېچقانداق پەرق يوق دەپ قارايمەن . (اللە ئەڭ ياخشى بىلگۈچىدۇر !)

مەن «بۈگۈن پۈتكۈل زېمىن ئەھلى اللە تائالانىڭ ئالدىدا ، ئاندىن قالسا تارىخ ئالدىدا ئېغىر مەسئۇلىيىتى بار ، شۇنداقلا جىھادنى تەرك ئېتىش مەسئۇلىيىتى ئۇلاردىن كەچۈرۈلمەيدۇ» دەپ قارايمەن . گەرچە جىھادنى تەرك ئېتىشنىڭ سەۋەبى مەيلى دەۋەت ، كىتاب يېزىش ، تەلىم - تەربىيە ۋە ياكى باشقا ئىشلار بولسۇن ، ئەپۇ قىلىنمايدۇ . بۈگۈنكى كۈندە زېمىن يۈزىدىكى ھەربىر مۇسۇلمان جىھادنى تەرك ئېتىشنىڭ ئېغىر جىنايى مەسئۇلىيىتىنى گەدىنىدە كۆتۈرۈپ يۈرمەكتە . ئۆزىسىز ھالدا قولدا قورال بولماستىن اللە تائالاغا ئۇچراشقان كىشى — اللە تائالاغا ئاسىي بولغان ھالەتتە ئۇچرىشىدۇ چۈنكى ئۇ اللە يولىدا جەڭ قىلىشنى تەرك ئەتكەن .

بۈگۈن اللە يولىدا جەڭ قىلىش زېمىن يۈزىدىكى ھەربىر ئۆزىسىز مۇسۇلمانلارغا پەرز ئەيىدۇر ، شۇنداقلا بۇ پەرزنى تەرك ئەتكۈچى كىشى گۇناھكاردۇر . چۈنكى پەرز دېگىنىمىز ، ئۇنى قىلغۇچى ئەجىرگە ئېرىشىدىغان ، تەرك ئەتكۈچى ھېساب ئېلىنىدىغان ۋە گۇناھكار بولىدىغان ئىشتۇر . مەن جىھادنى تەرك ئەتكەن ، ئەمما ئۆزىسى بار كىشىلەرنى

قارىغۇ، توكۇر، كېسەل، چارىسىز قالغان ھەمدە يول بىلمەيدىغان ئاجىز ئەزلەر، ئاجىز ئاياللار ۋە بالىلار دەپ قارايمەن. بۈگۈن ئاللاھ يولىدا ئۇرۇش قىلىشنى تەرك ئەتكەن يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل ئىنسانلار گۇناھكار ھېسابلىنىدۇ. مەيلى بۇ ئۇرۇش پەلەستىندە بولسۇن ياكى ئافغانىستاندا بولسۇن ۋە ياكى كاپىرلار تەرىپىدىن ئىگىلىنىپ ھەمدە ئۇلارنىڭ نجىس قىلمىشلىرى بىلەن بۇلغانغان قايسى زېمىندا بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئوخشاش.

مەن «بۈگۈن ئاللاھ يولىغا ئاتلىنىشقا ۋە جەڭ قىلىشقا ھېچبىر كىشىدىن رۇخسەت سوراش يوق» دەپ قارايمەن. يەنى بالا ئاتا - ئانىسىنىڭ رۇخسىتىسىز، ئايالى ئېرىنىڭ رۇخسىتىسىز، قەرزدار قەرز ئىگىسىنىڭ رۇخسىتىسىز، شاگىرت ئۇستازىنىڭ رۇخسىتىسىز، مەئمۇر ئەمرىنىڭ رۇخسىتىسىز جىھادقا چىقىشى كېرەك. مانا بۇ، ئىسلام تارىخى مابەينىدىكى پۈتكۈل ئۆلىمالارنىڭ ئىجماسى. كىمكى بۇ مەسىلىنى بۇرمىلاشقا ئۇرۇنىدىكەن تاجاۋۇز ۋە زۇلۇم قىلغان بولىدۇ، شۇنداقلا ئاللاھنىڭ يولىغا ئەمەس بەلكى ھاۋايى - ھەۋسىگە ئەگەشكەن بولىدۇ. «بالا ئاتا - ئانىسىنىڭ رۇخسىتىسىز، ئايالى ئېرىنىڭ رۇخسىتىسىز، قەرزدار قەرز ئىگىسىنىڭ رۇخسىتىسىز جىھادقا چىقىشى كېرەك» دېگەن بۇ ھۆكۈم — تولىمۇ چۈشىنىشلىك ۋە قايىمۇقۇپ قېلىشقا ئورۇن يوق ئوچۇق ھۆكۈمدۇر. ھەرقانداق بىر كىشىنىڭ بۇ ھۆكۈم بىلەن ئوينىشىشىغا ۋە قالايمىقان بۇرمىلىشىغا ھەققى يوق.

ئەمىرۇلمۇئمىنىدىن ئۈچ خىل ھالەتتە رۇخسەت سورالمايدۇ:

1. قاچانكى ئەمىر جىھادنى ئەمەلدىن قالدۇرۇۋەتسە؛

2. مەقسەت قىلىنغان رۇخسەت سوراش ۋاقتى ئۆتۈپ كەتسە ؛

3. ئەمىرنىڭ چەكلىمىسى ۋاقتى ئۆتكەن چەكلىمە ئىكەنلىكى

بىلىنسە ؛

مەن مۇسۇلمانلارنى «بۈگۈن ئافغانىستاندا دەپسەندە بولۇنۇۋاتقان ھەربىر يۈز - ئابىرۇي ۋە تۈكۈلۈۋاتقان ھەربىر تامچە قانغا مەسئۇل» دەپ قارايمەن ، مۇسۇلمانلار سەل قارىغانلىقى سەۋەبلىك ئۇلارنىڭ بېھۇدە تۈگۈلگەن قانلىرىغا شېرىك. سەۋەبى ، ئۇلار شۇ مەزلۇملارنى ھىمايە قىلغۇچى قورال ، داۋالايدىغان دوختۇر ، تائام سېتىۋالدىغان ئىقتىساد ۋە خەندەك كولايدىغان ئەسۋابلار بىلەن تەمىنلەشكە قادىر تۇرۇقلۇق تاقىتىنى قىسىپ قالدى.

«ئەگەر بىر كىشىنىڭ تائامى ئېشىپ قالسا ھەمدە بىر ئاچ قالغۇچىنى كۆرۈپ تۇرۇپ تائام بېرىشنى تەرك ئەتسە ، ھەتتاكى ئاچ قالغان كىشى ئۆلۈپ كەتسە ، گەرچە تائام ئىگىسى ئۇ كىشىنى ئۆلۈپ كەتمەيدىغۇ دەپ گۇمان قىلغان تەقدىردىمۇ ئۆلگۈچىنىڭ يېقىنلىرىغا تۆلەم تۆلەيدۇ. ئەگەر تاماقنى قەستەن بەرمىگەن بولسا ، بۇ ھەقتە ئۆلىمالارنىڭ قارىشى ئىككى خىل ، بىرىنچى قاراش ، شەخسىي مېلىدىن تۆلەم تۆلەيدۇ ؛ ئىككىنچى قاراش ، قاتىل بولغانلىقى ئۈچۈن قىساس ئېلىنىدۇ».^①

ئۇنداقتا ، نەپىس - شەھۋىتى ، ھاۋايى - ھەۋسىسى ۋە ھەشەمەتلىك تۇرمۇشى ئۈچۈن بېھۇدە سەرپ قىلىنىۋاتقان مال - دۇنيا ۋە بايلىق ئىگىلىرىنىڭ ئاخىرەتتىكى ھېساب ۋە ئازابى قانداق بولار ؟!

① حاشىة الدسوقي/الشرح الكبير (111-112)

ئى مۇسۇلمانلار! سىلەرنىڭ ھاياتىڭلار ۋە ئىززىتىڭلار جىھاد تۈر، مەۋجۇتلۇقۇڭلار جىھادقا باغلانغاندۇر.

ئى دەۋەتچىلەر! قوراللىرىڭلارنى قىندىن سۇغۇرمىساڭلار، كاپىرلارنىڭ، تاغۇتلارنىڭ، زالىملارنىڭ باغ - ۋارانلىرىنى ۋەيران قىلمىساڭلار، سىلەرنىڭ قۇياش نۇرى ئاستىدا ياشىغىنىڭلارنىڭ ھېچبىر ئەھمىيىتى يوق.

«اللە نىڭ دىنى جىھادقا ئاتلانماي، جەڭ قىلماي، قان تۆكمەي ۋە پۇت - قوللار ئۈزۈلمەي تۇرۇپ ئالىي بولىدۇ» دەپ ئويلاپ قالغان كىشىلەر خاتالاشقۇچىلاردۇر. ئۇلار بۇ دىننىڭ تەبىئىتىنى بىلمىگەن كىشىلەردۇر. دەۋەتچىلەرنىڭ ھەيۋىتى، دەۋەتنىڭ شەۋكىتى ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ ئىززىتى اللە يولىدا ئۇرۇش قىلماي تۇرۇپ ھەرگىز قولغا كەلمەيدۇ.

سەۋبەن رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ: «يېقىندا سىلەرگە بارلىق مىللەتلەر خۇددى ئاچ قالغان كىشىلەر بىر لوقما تائامغا ئولاشقان دەك يوپۇرۇلۇپ كېلىدۇ» دېدى. ساھابىلەر: «شۇ كۈنلەردە سانىمىزنىڭ ئازلاپ كەتكەنلىكىدىن شۇنداق بولامدۇ؟» دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «ياق، بەلكى شۇ كۈندە سىلەرنىڭ سانىڭلار كۆپ، بىراق سەلدىكى كۆپۈككە ئوخشاش بولۇپ قالسىلەر. اللە دۈشمىنىڭلارنىڭ قەلبىدىن سىلەرگە نىسبەتەن قورقۇنچنى كۆتۈرۈۋېتىدۇ. اللە قەلبىڭلارغا ۋەھەننى تاشلاپ قويدۇ» دېدى. ساھابىلەر: «ئى رەسۇلۇللاھ! ۋەھەن دېگەن نېمە؟» دېۋىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ: «دۇنيانى ياخشى كۆرۈش ۋە ئۆلۈمنى

يامان كۆرۈش» دېدى. ^① يەنە بىر رىۋايەتتە: «اللە يولدا جەڭ قىلىشنى يامان كۆرۈش» دېدى.

اللە تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا﴾ «(ئۇ مۇھەممەد!) اللە نىڭ يولدا جىھاد قىلغىن (يەنى ئۆزۈڭ يالغۇز بولساڭمۇ جىھاد قىلغىن، ساڭا غەلبە ۋەدە قىلىنغان. مۇناپىقلارنىڭ جىھادتىن قېلىپ قالغانلىقىغا ئەھمىيەت بېرىپ كەتمە). سەن پەقەت ئۆزۈڭگىلا جاۋابكار سەن، مۇئمىنلەرنى (جىھادقا) قىزىقتۇرغىن، اللە نىڭ كاپىرلار كۈچىنى توسىدىغانلىقىمۇ ھەقىقەتتۇر، اللە نىڭ كۈچى ئەڭ زور دۇر. اللە نىڭ جازاسى ئەڭ قاتتىقتۇر».

قاچانكى اللە يولىدىكى ئۇرۇش تەرك ئېتىلىدىكەن، شەكسىزكى شېرىك يامراپ كېتىدۇ ۋە ھاكىمىيەت ئورنىغا چىقىدۇ. ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ «پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي اللە ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار». ^③ ئايەتتىكى پىتنە — شېرىكتۇر.

جىھاد — زېمىننى ئىسلاھ قىلىشنىڭ بىردىنبىر كاپالىتى. ﴿وَلَوْلَا دَفْعُ

^① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى، ئەلبانى «سەھىھ» دېگەن.

^② سۈرە نىسا 84-ئايەت.

^③ سۈرە ئەنفال 39-ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

اللّٰهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْأَرْضُ ﴿١﴾ «اللّٰهُ ئىنسانلارنىڭ بەزىسىنى بەزىسى بىلەن مۇداپىئە قىلىپ تۇرمىسا (يەنى كۈچلۈك تاجاۋۇزچىغا ئۈنىگەندىمۇ كۈچلۈك بولغان بىرسىنى ئاپىرىدە قىلمىسا) ئىدى، يەر يۈزى ئەلۋەتتە پاساقا ئايلىناتتى (يەنى خارابىلىققا يۈزلىنەتتى)».^①

جىھاد — ئىبادەت قىلىدىغان جايلارنى ۋە دىننىڭ بەلگىلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىشنىڭ بىردىنبىر كاپالىتى. ﴿وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّهَدَمَتْ صَوَامِعُ وَبِيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا﴾ «ئەگەر اللّٰھ ئىنسانلارنى بىر - بىرىگە قارشىلىق كۆرسەتكۈزمىگەن بولسا، راھىبلارنىڭ ئىبادەتخانىلىرى، چېركاۋلار، يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەتخانىلىرى ۋە اللّٰھ نىڭ نامى كۆپ يادلىنىدىغان مەسجىدلەر ئەلۋەتتە ۋەيران قىلىناتتى».^②

ئى ئىسلام دەۋەتچىلىرى! ئۆلۈمگە ھېرىسمەن بولۇڭلار، سىلەرگە ھاياتلىق ئاتا قىلىندۇ. سىلەرنى قۇرۇق ئارزۇ - ئارمانلار ۋە اللّٰھ نىڭ گۇناھلارنى مەغپىرەت قىلغۇچى زات ئىكەنلىكى ياكى ئوقۇۋاتقان كىتابلىرىڭلار ۋە شۇغۇللىنىۋاتقان نەفلە ئەمەللىرىڭلار سىلەرنى ئالداپ قويىمىسۇن، راھەت ئىشلار بىلەن مەشغۇل بولۇش سىلەرنى كاتتا

① سۈرە بەقەرە 251-ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

② سۈرە ھەج 40-ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

ئىشلاردىن مەھرۇم قويمىسۇن. ﴿وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ﴾ «سىلەر قورالسىز گۇرۇھنىڭ (يەنى كارۋانىنىڭ) قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ياقتۇردۇڭلار».^①

جىھادتا ئاللاھنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىش بەدىلىگە ھېچكىمگە ئىتائەت قىلماڭلار. جىھادقا چىقىشتا ئاللاھقا ئاسىي بولۇپ تۇرۇپ قوماندانغا ئىتائەت قىلىش يوق. جىھاد — دەۋىتىڭلارنىڭ ئاساسى، دىنىڭلارنىڭ قورغانى ۋە شەرىئىتىڭلارنىڭ قالقىندۇر.

ئى ئىسلام ئۆلىمالىرى! رەببىگە قايتقان بۇ ئۈممەتنىڭ پېشۋالىرىدىن بولۇڭلار، ھەشەمەتكە بېرىلمەڭلار، دۇنياغا يۆلىنىۋالماڭلار ۋە تاغۇتلارنىڭ داستىخانلىرىدىن يىراق بولۇڭلار. ئۇ قەلبلەرنى چىرىتىپ ئۆلتۈرىدۇ ھەمدە ئىسلام ئۈممىتى ۋە ۋىجدانىڭلار بىلەن ئاراڭلاردا توساق پەيدا قىلىپ قويىدۇ.

ئى مۇسۇلمانلار! قۇللۇق ھاياتىڭلار بەك ئۇزۇنغا سوزۇلۇپ كەتتى، زېمىنىڭلاردا خار بولغان كىشىلەر بولسا ئەمدىلىكتە كۈچلىنىپ كەتتى. شائىرنىڭ مۇنۇ سۆزلىرى نېمىدېگەن گۈزەل!

بەس مۇسۇلمان ئەمدى يېتەر خارلىقنىڭ،

قېنى سېنىڭ ئالىي ھىممەت ھەيۋىتىڭ؟!

نجىس كاپىر خالىغانچە خورلىسا،

ھېچ ئۈندىمەي ھاۋۋانىدىن پەس ياشىدىڭ.

^① سۈرە نەفال 7-ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

پۇت - قوللىرىڭ كىشەنلەردە باغلاندى ،
تۆمۈر ئەمەس خارلىق كىشەن بىل ئەمدى .
چاقماي يەنە دەپسەندىگە رازى بوپ ،
ھالىڭغا ۋاي! قاچانغىچە كۈتمە كىچى ؟!

ئى ئاياللار جامائىتى! راھەتپەرەسلىكتىن ساقلىنىڭلار چۈنكى راھەت — جىھادنىڭ دۈشمىندۇر ، ئۇ ئىنسان قەلبىنى زۇلمەتكە باشلايدۇ. دۇنيا مەئىشەتلىرىدىن ساقلىنىڭلار ، ئېھتىياجىڭلارنى قامدايدىغان نەرسىلەر بىلەن كۇپايىلىنىڭلار. بالىلىرىڭلارنى كاپىرلارغا قاتتىق قول ، جۈرئەتلىك ، باتۇر ۋە جىھاد روھىدا تەربىيەلەڭلار. ئائىلەڭلار «شىرلارنىڭ ئۇۋىسى» بولسۇنكى ، ھەرگىزمۇ «تاغۇتلارنىڭ بوغۇزلىشى ئۈچۈن سەمىرىدىغان مېكىيانلارنىڭ كاتىكى» بولۇپ قالمىسۇن. بالىلىرىڭلارنىڭ ۋۇجۇدىغا كىچىكىدىن باشلاپ جىھادنى ، جەڭ مەيدانلىرىنى ۋە يىتىشكەن مۇجاھىد بولۇپ تەربىيىلىنىشنى ياخشى كۆرىدىغان ئىدىيىنى سىڭدۈرۈڭلار. ھەر ۋاقىت مۇسۇلمانلارنىڭ بېشىغا چۈشكەن ئېغىر كۈننىڭ غېمىدە بولۇڭلار. ئەڭ ئاز بولغاندىمۇ ھەپتىدە بىر كۈن پېقىر مۇھاجىر ۋە مۇجاھىدلارنىڭ ھاياتىدا ياشاشقا تىرىشىڭلار. قېتىپ كەتكەن نان ، تاماقنى ئوخشاتقىدەكلا سەي - كۆكتات ، بىر يۇتۇم چاي...

ئى بالىلار! بومبىلار ، زەمبىرەكلەر ، ئايروپىلانلار ۋە تانكىلارنىڭ ئاۋازى ئىچىدىكى مۇھىتتا ئۆسۈپ يېتىلىڭلار. غاپىللارنىڭ نەغمە - ناۋا مۇزىكىلىرى ، راھەتپەرەسلىرىنىڭ ئويۇن - تاماشىلىرى ۋە يۇمشاق كۆرىپلىرىدىن ئۆزۈڭلارنى تارتىڭلار.

ئى جۈپتى ھالالىم! قەلبىمدە سىزگە دەيدىغان نۇرغۇن سۆزلىرىم بار ،

اللە تائالا سىزنى مەن ۋە مۇسۇلمانلار ھەققىدە ياخشى مۇكاپات بىلەن مۇكاپاتلىسۇن! سىز يولنىڭ قىيىنچىلىقلىرىغا مەن بىلەن ئۇزۇن سەۋر قىلىدىڭىز ، ھايات قەدەھلىرىنىڭ ئاچچىق - چۈچۈكلىرىنى بىرگە تېتىدىڭىز ، بۇ مۇبارەك سەپەرنىڭ ئەگرى - توقايلىقلىرىدا ياخشى ھەمراھ ، جىھاد مەيدانلىرىدىكى خىزمەتلىرىمىدە سادىق ياردەمچى بولىدىڭىز. ئائىلىنىڭ مۇشەققەتلىرى ، ئىككى بوۋىقىمىز ۋە بىر كىچىك بالىمىزنىڭ تەربىيىلىرىنى نۇرغۇن يىل مابەينىدە كۆپىنچە ھاللاردا سىزنىڭ زېمىڭىزگە تاشلاپ قويدۇم. ئاشخانىسى ، ھەتتا مەنپەئەتلەنگۈچىلىك يېرىمۇ بولمىغان لايدىن ياسالغان بىر ئېغىزلىق ئۆيدە يۈك ئېغىرلاشقان ۋە بالىلىرىمىز كۆپەيگەن قىيىن كۈنلەردە يېنىڭىزدا بولالمىدىم. اللە ئۈچۈن ۋە مەن ئۈچۈن ئېغىر - يېنىڭ جاپالارغا سەۋر قىلىدىڭىز. اللە تائالا سىزنى مەن ھەققىمىدە گۈزەل ئىنئاملار بىلەن مۇكاپاتلىسۇن! اللە بىلەن قەسەمكى ، مەن ئائىلىدىن ئۇزۇن مەزگىل ئايرىلغان كۈنلەردە سەۋر قىلالىمىغان بولسىڭىز ، بۇ ئېغىر يۈكنى ئۆزۈم يالغۇز كۆتۈرەلمىگەن بولاتتىم. مەن ھەققەتەن سىزنىڭ دۇنيا ھاياتىغا بەك قىزىقىپ كەتمەيدىغانلىقىڭىزنى ، ۋۇجۇدىڭىزدا راھەت ئۈچۈن ھېچبىر ئورۇن يوقلۇقىنى بىلىدىم. قول ئىلىكىمىزدە يوق ئېغىر كۈنلەردە راھەت ياشاپ باقمىدىڭىز ۋە شىكايەت قىلمىدىڭىز ، دۇنيادىن ئازغىنە بېرىلگەن كۈنلەردە ئۆزىڭىزنى يوقىتىپ قويمىدىڭىز. دۇنيا قەلبىڭىزدە ئەمەس بەلكى كۆپىنچە ۋاقىتلاردا ئالقىنىڭىزدا بولدى.

جىھاد ھاياتى — ئەڭ لەززەتلىك ھاياتتۇر ، قىيىنچىلىقلارغا سەۋر قىلىش بولسا نازۇ - نېمەتلەر ۋە راھەت - پاراغەت ئىچىدە ياشاشتىن گۈزەلدۇر. زاھىدلىقنى لازىم تۇتۇڭ ، اللە تائالا سىزنى ياخشى كۆرىدۇ؛

كىشىلەرنىڭ قولىدىكى نەرسىگە قىزىقماڭ ، ئىنسانلار سىزنى ياخشى كۆرىدۇ. قۇرئان — ئۆمۈرنىڭ لەززىتى ۋە ھاياتلىقنىڭ ئۆلچەمىدۇر. قىيامدا تۇرۇش ، نەفلە روزا تۇتۇش ۋە سەھەرلەردە ئىستىغپار ئېيتىش قەلبىگە سۈزۈكلۈك ۋە ئىبادەتكە ھالاۋەت بېغىشلايدۇ. پاك نەرسىلەرنى ھەمراھ قىلىش ، دۇنياغا بېرىلمەسلىك ، ياسالمايلىقتىن ساقلىنىش ۋە راھەتپەرەسلىرىدىن يىراق تۇرۇش — بەدەننىڭ راھىتى ، دىللارنىڭ شادلىقى. اللە تائالادىن بىزنى دۇنيادا جەم قىلغىنىدەك ئاخىرەتتە ھەم فەرىدەۋىس جەننەتتە جەم قىلىپ بېرىشنى سورايمەن.

ئى بالىلىرىم! مەن سىلەرگە پەقەت ئازغىنە ۋاقىتنى چىقىرىۋالدىم ، قىسقىغىنە تەربىيەمگە ئېرىشەلەيدىڭلار. نېمە ئامال؟! ۋاھالەنكى مۇسۇلمانلارنىڭ ئۈستىگە چۈشكەن مۇسبەت بالا ئېمىتىۋاتقان ئايالنى ئۆز بوۋىقىدىن ئايرىماقتا ، ئىسلام ئۆمىتىگە كەلگەن قاباھەتلىك بۇ كۈن ھەتتا بوۋاقلارنىڭ چاچلىرىنى ئاقارتماقتا! اللە بىلەن قەسەمكى ، بۈگۈنكىدەك «مۇسۇلمانلارنىڭ ماتەم كۈنى»دە مەن سىلەر بىلەن خۇددى مېكىيان چۈجىلىرى بىلەن قەپەس ئىچىدە خاتىرجەم ياشىغىنىدەك راھەت ھاياتقا تاقەت كەلتۈرەلمەيمەن. مۇسۇلمانلارنىڭ قەلبىلىرى ئاچچىق پىغاندا كۆيۈۋاتقان پەيتتە ، قەلبىم ئۆلۈك ھالەتتە بىر چەتتە قول قوۋۇشتۇرۇپ قاراپ تۇرالمىيمەن. ئازراق ۋىجدانى ۋە ئەخلاقى بار كىشى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەھۋالىغا ئېچىنىدىغان بۇ كۈندە ، مەن قانداقمۇ سىلەر بىلەن ئۇزۇن ۋاقىت بىللە بولۇشقا رازى بولاي؟! سىلەر بىلەن تاتلىق - تۈرۈم ، مەزىلىك تاماق ، گۆش - كاۋاپلار ئىچىدە ياشىشىمغا ۋىجدانم يول قويمايدۇ. مەن پۈتكۈل ھاياتىمدا ئېسىل كىيىم - كېچەك ، مەزىلىك تائام ، يۇمشاق كۆرپىلەردىن

ئىبارەت راھەت تۇرمۇشلارنى پۈتۈنلەي تەرك ئەتكەنمەن. مەن كۈچۈمنىڭ يېتىشىچە سىلەرنى زاھىدلىق ماقامغا كۆتۈرۈشكە ، راھەتپەرەسلەر ئازگىلىدىن يىراقلاشتۇرۇشقا ئۇرۇندۇم.

مەن سىلەرگە سەلەفلەرنىڭ ئەقىدىسىنى ، قۇرئان كەرىمنى تىلاۋەت قىلىپ تۇرۇش ۋە يادلاشنى ، تىلنى ساقلاشنى ، قىيامدا تۇرۇش ، روزا تۇتۇش ، ياخشى كىشىلەر بىلەن ھەمسۆھبەت بولۇش ۋە ئىسلام ھەرىكەتلىرى بىلەن مەشغۇل بولۇشنى ۋەسىيەت قىلىمەن. شۇ نەرسە ئېسىڭلاردا بولسۇنكى ، ھەرىكەت ئەمىرىنىڭ سىلەرنى جىھادتىن توسقۇدەك ياكى ھەقىقىي ئىرەكلەر مەيداندىن ۋە جەڭ مەيدانلىرىدىن يىراقلاشتۇرۇپ دەۋەت قىلىشنى سىلەرگە زىننەتلەپ كۆرسەتكۈدەك دەرىجىدە ھوقۇقى يوق. اللە يولىدىكى جىھادتىن قېلىشقا ھېچكىمدىن ئىزنى سورىماڭلار.

ئى ئوغۇللىرىم! سىلەرنى ئاناڭلارغا ياخشىلىق قىلىشقا ، ئاچىلىرىڭلارغا مۇلايىم ۋە مېھرىبان بولۇشقا ، ئاكاڭلارنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ ھۆرمەتلەشكە ، ئۆزئارا مېھىر - مۇھەببەتلىك بولۇشقا ، چوڭ دادا ۋە چوڭ ئانىلىرىڭلارغا ياخشىلىق قىلىشقا ، ئۇلارنى كۆپ ھۆرمەتلەشكە ۋە ھامىلىرىڭلارغا كۆپ ياخشىلىق قىلىشقا ھەمدە مەنپەئەتلىك ئىلىم ئېلىشقا ۋەسىيەت قىلىمەن.

وسبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرک وأتوب إليك.

ھىجرىيە 1406- يىلى شەئباننىڭ 13- كۈنى

مىلادىيە 1986- يىلى 4- ئاينىڭ 23- كۈنى

ئابدۇللاھ ئىبنى يۈسۈپ ئەزىزىيەت

